Додаток 1
до наказу по Некрасівському НВК:
ДНЗ-ЗОШ І-ІІІ ступенів № - ОД
від 15.12.2023 року

Аналітична довідка
за результатами моніторингово дослідження стану організації національно-патріотичного виховання

ВСТУП

З метою отримання об`єктивної інформації про стан організації та проведення виховної роботи з питання патріотичного виховання у школі, виявлення рівня сформованості патріотизму в учнів протягом грудня 2023 року проведено моніторингове дослідження стану організації патріотичного виховання у школі.

Завдання дослідження:

- дослідити рівень сформованості в учнів ціннісного ставлення до суспільства і держави;
- виявити стан виховної роботи педколективу з питання патріотичного виховання;
- визначити рівень впливу виховної роботи з питання патріотичного виховання, що проводиться в класах, школі на формування почуття патріотизму в учнів;
- виявити рівень організації співпраці педколективу із батьківською громадськістю, іншими державними і громадськими структурами з питання патріотичного виховання дітей та учнівської молоді.

Практичне значення дослідження

Результати моніторингового дослідження дали змогу:

- отримати інформацію про стан організації національно-патріотичного виховання в школі;
- спланувати комплекс заходів, що дозволить підвищити ефективність організації виховної роботи, зокрема, національно-патріотичного виховання у школі;
- з`ясувати ставлення респондентів дослідження щодо організації національно-патріотичного виховання в школі.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УЧАСНИКІВ МОНІТОРИНГОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У дослідженні використано метод анкетування (анонімного онлайн-опитування) на основі сервісу Диск Google. За допомогою інструменту форми Google отримано масив даних, що дозволив дізнатися думку педагогів навчального закладу, учнів та батьків щодо стану організації

національно-патріотичного виховання в школі та виявити певні тенденції з даного питання.

У дослідженні взяли участь 131 респондент, з них - 14 педагогів; 59 батьків; 52 учнів 1-7 класів; 6 учнів 9-11 класів.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ МОНІТОРИНГОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Аналіз відповідей педагогів

Результати дослідження дозволили визначити, що у школі систематично проводиться робота з національно-патріотичного виховання, здійснюється – через навчальний процес і позакласні заходи.

Як правило, цим напрямом виховної роботи опікується весь педагогічний коллектив.

Робота щодо національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді планується та проводиться у навчальному закладі на основі таких нормативно-правових документів:

- Указу Президента України від 13.10.2015р. №580/2015 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки»;
- Указу Президента України від 13.11.2014 №872 «Про День Гідності та Свободи»;
- Указу Президента України від 13.11.2014 №871 «Про День Соборності України»;
- Указу Президента України від 14.10.2014 №806 «Про День захисника України»;
- доручення Президента України про покращення викладання у навчальних закладах системи загальної середньої освіти предмета «Захист Вітчизни» та військово-патріотичного виховання учнівської молоді;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 №954-р. «Про затвердження плану заходів щодо популяризації державних символів України, виховання поваги до них у суспільстві»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 №898-р «Про затвердження плану заходів щодо національно-патріотичного виховання молоді на 2017 рік»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.08.2017 №574-р «Про затвердження плану заходів із вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам’яті Героїв Небесної Сотні на період до 2020 року»;
- протокол наради Кабінету Міністрів України від 18.09.2014 «Щодо питань національно-патріотичного виховання учнівської молоді»;
- наказу МОН України від16.06.2015 №641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та

методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах»;

- наказу МОН України від 31.03.2017 №519 «Про затвердження Плану заходів щодо вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні»;
- наказу МОН України від 30.09.2014 №1085 «Про проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл», «Джура»;
- наказу МОН України від 16.07.2015 №768 «Про національно-патріотичне виховання в системі освіти»;
- наказу МОН України від 27.10.2014 №1232 «Про схвалення Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді»;
- наказу МОН України від 28.05.2015 №582 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді»;
- методичні рекомендації МОН України щодо організації виховної роботи на 2017/2018н.р.;
- методичні рекомендації МОН України «Національно-патріотичне виховання молоді, як головний фактор розвитку громадянського суспільства»;
- лист МОН України від 23.04.2015 №1/9-211 «Щодо відвідування музеїв та навчально-тематичних екскурсій»;
- лист МОН України від 08.05.2015 №1/9-235 «Про перегляд підходів з організації діяльності музеїв історичного профілю»;
- лист МОН України від 22.05.2015 №1/9-255 «Щодо протидії пропаганді сепаратизму та антиукраїнській ідеології в системі освіти»

Педагогам було запропоновано відповісти на 6 конфіденційних запитань щодо стану здійснення у навчальному закладі національно-патріотичного виховання (додаток 1).

Аналіз відповідей респондентів з числа педагогів свідчить про їх відповідальне ставлення до виконання даного завдання.

На запитання **«Чи пишаєтесь ви тим, що є громадянами України?»** відповіді респондентів з числа педагогів розділилися таким чином: 13 педагогів відповіли «так», що становить 92,9% та одна відповідь була «важко відповісти», що становить 7,1 %. Отже, майже всі учителі пишаються, що є громадянами України.

На запитання **«Чи плануєте ви у майбутньому працювати і проживати в Україні?»** отримано такі варіанти відповідей: 13 педагогів відповіли «так», що становить 92,9% і один педагог - «важко відповісти», що становить 7,1%. Це свідчить про те, що майже всі педагоги планують і надалі працювати і проживати в Україні.

На запитання **«Чи перевіряєте ви своїх учнів, якою мовою вони спілкуються в соціальних мережах?»** відповіді учителів розподілились таким чином: 8 педагогів відповіли «так», що становить 57,1%; 2 педагога – «ні», що становить 14,3% та 4 педагога відповіли «важко відповісти», що становить 28,6%. Відповіді на це запитання показали, що учителі приділяють не достатньо уваги

мовно-естетичному напряму, адже цей напрям є невідкладним і важливим для формування патріотизму.

На запитання **«Під час родинних свят ви виконуєте українські пісні?»** відповіді респондентів з числа учителів розподілились таким чином: 10 педагогів відповіли «так», що становить 71,4%; 3 педагога – «ні», що становить 21,5% та одна відповідь – «важко відповісти», що становить 7,1%. Це говорить про те, що більшість педагогів обізнані в українських піснях і прищеплюють ці вподобання своїм учням.

На запитання **«Чи вважаєте ви себе патріотом України?»** отримано такі варіанти відповідей: 13 педагогів відповіли «так», що становить 92,9% та один педагог – «важко відповісти», що становить 7,1%.

На останнє запитання **«Як ви вважаєте, чи ви є прикладом для своїх учнів громадянина – патріота?»** відповіді учителів розподілились таким чином: 10 педагогів відповіли «так», що становить 71,4% та 4 педагога відповіли «важко відповісти», що становить 28,6%. Це свідчить про те, що майже всі учителі роблять все для того, щоб бути гідним прикладом для своїх учнів громадянина – патріота.

2.2. Аналіз відповідей учнів 1-7 класів

Учням 1-7 класів було запропоновано відповісти на 9 конфіденційних запитань щодо стану здійснення у навчальному закладі національно-патріотичного виховання (додаток 2).

Аналіз відповідей респондентів з числа учнів свідчить про їх відповідальне ставлення до виконання даного завдання.

На запитання **«Чи знаєте ви як називається країна, в якій ви живете?»** отримано такі варіанти відповідей: 52 учнів відповіли «так», що становить 100%.

Респондентам було запропоновано наступне запитання **«Чи знаєте ви державні символи України?»** і отримані такі варіанти відповідей: 50 учнів відповіли «так», що становить 96,2% та 2 учнів – «важко відповісти», що становить 3,8%. Отже, майже всі учні добре знають державні символи України.

На запитання **«Чи любите ви свою країну?»** учні відповіли таким чином: 52 учнів відповіли «так», що становить 100%.

На запитання **«Чи спілкуєтесь ви українською мовою у соціальних мережах?»** отримано такі варіанти відповідей: 34 учнів відповіли «так», що становить 65,4%; 7 учнів – «ні», що становить 9,6% та 13 учнів відповіли «важко відповісти», що становить 25%. Відповіді учнів на це запитання засвідчують, що учителі та батьки не приділяють належної уваги розвиткові мовної культури, культурі спілкування.

Респондентам було запропоновано наступне запитання **«Чи читаєте ви художню літературу рідною мовою?»** і отримані такі варіанти відповідей: 42 учнів відповіли «так», що становить 80,8%; 7 учнів – «ні», що становить 13,5% та 3 учні відповіли «важко відповісти», що становить 5,7%. Отже, більшість учнів все ж таки читають художню літературу рідною мовою, хоча є і такі, що не мають

однозначної відповіді на це запитання або зовсім не читають художню літературу рідною мовою.

На запитання **«Чи поважаєте ви українську мову?»** відповіді опитаних розподілилися таким чином: 51 учень відповів «так», що становить 98,1% та 1учень відповів «важко відповісти», що становить 1,9%. Це говорить про те, що майже всі учні поважають українську мову.

На наступне запитання **«Чи знаєте ви українські пісні?»** отримано такі варіанти відповідей: 51 учень відповів «так», що становить 98,1% та 1 учень – «важко відповісти», що становить 1,9%. Це говорить про те, що майже всі учні знають і примножують національні традиції, виконуючи українські пісні.

На наступне запитання **«Чи пишаєтесь ви тим, що є громадянами України?»** відповіді учнів були такими: 49 учнів відповіли «так», що становить 94,2% ; 1 учень відповів «ні», що становить1,9% та 2 учні – «важко відповісти», що становить 3,9%. Отже, більшість учнів пишаються тим, що є громадянами України, хоча є такі, що не мають однозначної відповіді або зовсім цим не пишаються.

Респондентам було запропоновано останнє запитання **«Чи спілкуєтесь ви вдома українською мовою?»** і отримано такі відповіді: 26 учнів відповіли «так», що становить 50%; 13 учнів відповіли «ні», що становить 25% та 13 учнів – «важко відповісти», що становить 25%. Ці відповіді свідчать про те, що лише половина учнів спілкується вдома рідною мовою. Отже, батьки приділяють недостатньо уваги розвиткові мовленнєвій культурі спілкування, адже володіння державною мовою-це один з головних компонентів національно-патріотичного виховання.

2.3. Аналіз відповідей учнів 9-11 класів

Учням 9-11 класів було запропоновано відповісти на 6 конфіденційних запитань щодо стану здійснення у навчальному закладі національно-патріотичного виховання (додаток 3).

Аналіз відповідей респондентів з числа учнів свідчить про їх відповідальне ставлення до виконання даного завдання.

На запитання **«Чи ви виявляєте почуття поваги до своєї Батьківщини?»** відповіді респондентів розподілилися таким чином: 5 учнів відповіли «так», що становить 83,3% та 1 учень відповів «важко відповісти», що становить 16,7%. Отже, майже всі учні виявляють повагу до своєї Батьківщини. Це свідчить про прояв національно-патріотичних навичок в учнів.

На запитання **«Чи пишаєтесь ви тим, що ви є громадянами України?»** відповіді учнів були такими: 6 учнів відповіли «так», що становить 100%. Це говорить про те, що розвиток патріотичного виховання є однією із головних напрямків у школі.

Респондентам було запропоновано наступне запитання **«Чи відзначаються у вашій родині державні свята?»** і отримано відповідні відповіді: 2 учні відповіли «так», що становить 33,3% та четверо учнів відповіли «ні», що становить 66,7%.

Це свідчить про те, що батькам потрібно звернути увагу на розвиток і знання національних звичаїв і традицій.

На запитання **«Чи спілкуєтесь ви українською мовою у побуті?»** відповіді учнів розподілилися таким чином: 4 учні відповіли «так», що становить 66,7%; 1 учень – «ні», що становить 16,7% та 1 учень відповів «важко сказати», що становить 16,7%. Отже, більшість учнів спілкується у побуті українською мовою, хоча є такі, що не мають однозначної відповіді або зовсім не спілкуються у побуті українською мовою.

На запитання **«Чи шануєте ви традиції українського народу?»** отримано такі варіанти відповідей: 5 учнів відповіли «так», що становить 83,3% та 1 учень відповів «ні», що становить 16,7%. Отже, майже всі учні шанують українські традиції, поважають і знають.

Респондентам було запропоновано останнє запитання **«Чи вважаєте ви службу в армії обов'язком громадянина України?»** і отримано відповідні відповіді учнів: 4 учні відповіли «так», що становить 66,7%; 1 учень відповів «ні», що становить 16,7% та 1 учень – «важко відповісти», що становить 16,7%. Це свідчить про те, що більшість учнів вважають своїм обов'язком служити у лавах української армії, хоча є такі, що не мають однозначної відповіді або зовсім не вважають це своїм обов'язком.

2.4. Аналіз відповідей батьків

Батькам було запропоновано відповісти на 7 конфіденційних запитань щодо стану здійснення у навчальному закладі національно-патріотичного виховання (додаток 4).

Аналіз відповідей респондентів з числа учнів свідчить про їх відповідальне ставлення до виконання даного завдання.

На запитання **«Чи любите ви свою країну?»** відповіді респондентів розподілились таким чином: 59 батьків відповіли «так», що становить 100%.

На запитання **«Чи пишаєтесь ви тим, що є громадянами України?»** відповіді батьків були такими: 58 батьків відповіли «так», що становить 98,3% та один із батьків відповів «важко відповісти», що становить 1,7%. Це говорить про те, що майже всі батьки пишаються тим, що вони є громадянами України.

На запитання **«Чи є у вас вдома національна символіка?»** відповіді батьків були такими: 47 батьків відповіли «так», що становить 79,7%; 6 – відповіли «ні», що становить 10,2% та 6 батьків – «важко відповісти», що становить 10,2%. Отже, більшість батьків мають вдома національну символіку, хоча є такі, що не мають однозначної відповіді або зовсім не мають вдома національної символіки.

Респондентам було запропоновано наступне запитання **«Чи дотримується ваша родина звичаїв та традицій нашого народу?»** і отримано відповідні відповіді: 52 батьків відповіли «так», що становить 88,1%; 2 батьків відповіли «ні», що становить 3,4% та 5 – «важко відповісти», що становить 8,5%. Це свідчить про те, що більшість батьків обізнані, шанують і примножують національні традиції нашого народу і прищеплюють ці навички своїм дітям.

На запитання **«Чи спілкуєтесь ви українською мовою?»** відповіді батьків розподілились таким чином: 45 батьків відповіли «так», що становить 76,3%; 2 – відповіли «ні», що становить 3,4% та 12 батьків відповіли – «важко відповісти», що становить 20,3%. Судячи із відповідей респондентів, хоча більшість батьків і спілкується українською мовою, але ж вагомий відсоток залишається таких, які не мають однозначної відповіді, а деякі і зовсім українською мовою не спілкуються. Виходячи з цього стає зрозуміло, чому не всі діти спілкуються рідною мовою.

На запитання **«Під час родинних свят ви співаєте українські пісні?»** отримано такі варіанти відповідей: 39 батьків відповіли «так», що становить 66,1%; 8 – «ні», що становить 13,6% та 12 батьків відповіли «важко відповісти», що становить 20,3%. Це говорить про те, що більшість батьків обізнані в українських піснях і прищеплюють ці вподобання своїм дітям. Хоча і не малий відсоток залишається тих, які не мають однозначної відповіді, або зовсім не знають українських пісень.

Респондентам було запропоновано останнє запитання **«Чи вважаєте ви себе патріотом України?»** і отримано відповідні відповіді: 50 батьків відповіли «так», що становить 84,5%; один із батьків – «ні», що становить 1,7% та 8 батьків відповіли «важко відповісти», що становить 13,6%. Отже, більшість батьків вважають себе патріотом України і намагаються своїми вчинками довести це своїм дітям і прищепити їм відповідні патріотичні навички .

ВИСНОВКИ

Історичні події в країні самі поставили національно-патріотичне виховання на першу сходинку виховного процесу. Зараз для дітей почуття патріотизму не модний тренд, а свідоме шанобливе ставлення до людей, країни, традицій народу.

Результати дослідження визначили, що у навчальному закладі систематично і цілеспрямовано проводиться робота з національно-патріотичного виховання, здійснюється – через навчальний процес і позакласні заходи.

Результатом роботи, що проводиться у навчальному закладі щодо патріотичного виховання, є ті позитивні зміни в свідомості та поведінці учнів, на які вказують відповіді школярів-респондентів під час опитування та які спостерігають і на які вказують педагоги, а саме:

- зріс рівень національної свідомості, патріотизму учнів, відбулося піднесення патріотичного духу, національної гідності, гордості за Україну (школярі пишаються тим, що вони є українцями, є патріотами, більш свідомо почали ставитися до подій, що відбуваються в країні, переймаються долею країни;
- з’явилися усвідомлення власної відповідальності за своє майбутнє та країни в цілому, а також до виконання громадського й конституційного обов’язку щодо відстоювання національних інтересів і незалежності держави;
- зросла повага до державних символів України;
- підвищився інтерес до вивчення історії України, національних традицій (учні із задоволенням носять вишиванки, прикрашають себе кольорами національної символіки).

Аналізуючи результати опитування, можна дійти висновку, що більшість учнів спілкуються рідною мовою у побуті, відповідно знають і поважають українські звичаї та традиції, добре знають державні символи України. Гіршим є те, що не всі учні спілкуються в соціальних мережах українською мовою.

Результати моніторингового дослідження свідчать про необхідність посилення морально – патріотичного напряму, активного використання у виховному процесі символіки, фольклору, народних звичаїв, традицій.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Заступнику директора школи з виховної роботи:
   1) організувати роботу щодо опрацювання, оновлення документів з питань національно-патріотичного виховання;
   2) тримати на постійному контролі питання національно-патріотичного виховання у навчально-виховному процесі.

2. Класним керівникам та класоводам:
   1) виокремити як один з найголовніших напрямів виховної роботи, національно-патріотичне виховання – справу, що за своїм значенням є стратегічним завданням. Не менш важливим є повсякденне виховання поваги до Конституції держави, законодавства, державних символів – Герба, Прапора, Гімну;
   2) необхідно виховувати в учнівської молоді національну самосвідомість, налаштованість на осмислення моральних та культурних цінностей, історії, систему вчинків, які мотивуються любов'ю, вірою, волею, усвідомленням відповідальності;
   3) системно здійснювати виховання в учнів громадянської позиції; вивчення та популяризацію історії українського козацтва, збереження і пропаганду історико-культурної спадщини українського народу; поліпшення військово-патріотичного виховання молоді, формування готовності до захисту Вітчизни;
   4) важливим аспектом формування національно самосвідомої особистості є виховання поваги та любові до державної мови. Володіння українською мовою та послуговування нею повинно стати пріоритетними у виховній роботі з дітьми. Мовне середовище повинно впливати на формування учня-громадянина, патріота України;
   5) підібрати такі форми і методи, які б максимально враховували всі аспекти національно-патріотичного виховання;
   6) продовжувати систематичну роботу з національно-патріотичного виховання.